

ספטמבר 2021
אלול תשפ"א

אדמונית – הנחיות לעונת הסתיו

יחיאל שטיינמץ ויאיר נשרי, שה"מ

כללי

בשנה החולפת ציינו 25 שנים לגידול האדמונית בישראל. את הכנס החגיגי המתבקש החליף כנס ב'זום', בסגנון הימים הללו, אך אנו עוד נחגוג את המאורע ברוב עם בעזרת השם. החורף החמים אשתקד גרם למחסור בפרחים ופגם באיכותם. נחמה פורתא חוו המגדלים בהר הגבוה, אשר קטפו יכול סביר וזכו למחירים טובים. גידול האדמונית בנגב מתפתח יפה בשנים האחרונות הודות לזנים הטובים, המתגלים במבחן הזנים הנערך מדי שנה ע"י עיריית דורי במו"פ דרום. טיפולי הקירור הנבדקים ומשתבחים על ידי יאיר, וכמה מגדלים נחוישים העומלים קשות בשיתוף פעולה מיטבי. שיטת הגידול המתפתחת בנגב משמשת

מימין - Calebrity - זן
יפה [צולם בתחנת הניסיונות
באבני איתן]

משמאל - מחווה לד"ר
יחיאל עוזרי, האיש שהביא
את האדמונית לישראל

גם את מגדלי שאר האזורים החמים בארץ בכלל, ומזה שנה גם את מגדלי הערבה.

אדמונית בקרקע

לקראת קמילת הנוף, ובמיוחד לאחריה, יש להפחית את מנות המים בהשקיה, אך עדיין חשוב לשמור על לחות הקרקע. כמו כן, יש להפסיק את הדישון. מומלץ לנצל תקופה זו לטיפול בצנרת ההשקיה. יש להדביר עשבים או לעשב בחלקות המשובשות בעשבייה. כדאי לערוך מעת לעת בדיקה מדגמית של הכתרים

לנוכחות מחלות ומזיקים מתחת לפני הקרקע. ניתן לכסח את הנוף מיד לאחר קמילתו המוחלטת, אך עדיף לדחות זאת עד לאמצע החורף.

בתחילת החורף רצוי לטפל במונעי נביטת עשבים. החומרים המקובלים לשימוש באדמונית הם: גול/גליגן, לינורקס, סטומפ, גולטיקס ורונסטאר. בתצפית שנעשתה על ידי נציג חברת 'לידור' וכן בטיפול מסחרי שנעשה אצל מגדלים אחדים נמצא כי התכשיר אליון לא פגע באדמונית.

שימו לב – אנו נתקלים בלא מעט מקרים של נזק לחלקות בגלל שימוש לא נכון בקוטלי עשבים ובעיקר במונעי נביטה. יש להקפיד על מינון נכון ועל ריסוס רק לפני גשם ודאי. כמו כן, יש להיזהר בשימוש בלינורקס - אין לרסס לינורקס על צמחים רכים ולא בטמפרטורות חמות.

מודלים למדידת מנות הקור

מזה 25 שנה שאנו משתמשים במודל מכסות הצינון, שפיתח פרופ' אמנון ארז. לפני כעשור החלנו להשתמש גם במודל שעות קור. בנוסף, כשנתיים עומד לרשותכם מודל 'ברכת כוהנים' - במו"פ צפון פיתח מנשה כהן מודל לקביעת המועד הרצוי לכיסוי מנהרות ול'הפעלת' הצמחים, מודל זה מסתמך על מדידות של טמפרטורת הקרקע, להבדיל משני המודלים האחרים (מכסות צינון ושעות קור), המסתמכים על טמפרטורת האוויר. המודל מלווה אותנו כבר כמה עונות - בתחילה בניסוי צינון או חימום של הקרקע, ולאחר מכן נוסה גם בחלקות מסחריות. המודל מומלץ לשימוש, ולכן אנו ממליצים על התקנת אוגרי טמפרטורת קרקע. יש למדוד את טמפרטורת הקרקע בעומק 5 ס"מ בתדירות של שעה. עבודה זו תיעשה מול מנשה כהן ממו"פ צפון.

אדמונית בשינוע בנגב

בשנים האחרונות אנו מתמקדים בהכנסת זנים נוספים ובבחינת משטרי קירור. ניסויים בנושא נבחנו במו"פ דרום. שני הזנים 'הוותיקים': 'הנרי בוקסטוק' ו'קוראל סנסט', מצויים בגידול מסחרי כבר שנים אחדות, ובעונה האחרונה הם נבחנו בטיפול קירור שונים, שמהם עלה כי מוטב לצמצם את משך הקירור ב-2 מ"צ ל-45 ימים בלבד, ולהאריך את תקופת הקירור ב-10 מ"צ. זנים נוספים, הנראים כמתאימים לגידול בנגב, הם: 'קומנד פרמורמנס', 'בול אוף קרים' ו'אנג'ל צ'יקס'. תקופת הקטיפה בנגב בחודשים ינואר עד מרס היא תקופה טובה ליצוא ולשווק המקומי, אך בהחלט ניתן להבחין בהבדל שבין שיווק בינואר (פחות טוב לרוב) לשיווק בפברואר-מרס, ולכן החלטנו בשנה זו לדחות את המועד המוקדם של הוצאת הדליים מהקירור לתחילת חודש דצמבר ולכוון את מועדי הקטיפה לחודשים פברואר-מרס.

בתקופת הקיץ, ובמיוחד עם קמילת הנוף, נחשף הדלי לשמש ומתחמם. כדי להפחית את הטמפרטורה, ניתן לנקוט בדרכים אחדות, כמו העלאת רמת ההצללה (בעבר המלצנו להגיע לרמת הצללה נמוכה, אך בקיץ הנוכחי הגענו למסקנה שנכון יותר להעלות את אחוז הצל עם תחילת התייבשות העלווה), צביעת הדלי בלבן ופרישת רשת אלומינט על הדליים. עם קמילת הנוף, חשוב להמשיך להשקות את המצע ולרווח את תדירות ההשקיה בהתאם, כדי לשמור על לחות נאותה ולאפשר לעיניים להמשיך להתפתח. כמו כן, יש להפסיק לדשן.

הכנסת הדליים לקירור – לאור הקמילה המוקדמת של הנוף בנגב, ובהתאם לזנים השונים, אנו מכניסים את הדליים למקררים כבר בתחילת חודש יולי, אם כי משתדלים לדחות זאת לסוף יולי. משטר הקירור, שנמצא מתאים לזנים 'הנרי בוקסטוק' ו'קורל סן סט', הוא כשלושה שבועות בטמפרטורה של 15 מ"צ, עד שישים יום בטמפרטורה של 8-10 מ"צ, ואח"כ 45 ימים ב-2 מ"צ; וזמן קצר לפני ההוצאה מהקירור מעלים שוב את הטמפרטורה. משטר הקירור הנחוץ לזנים אפילים נשאר בעינו – 60 יום בטמפרטורה של 2 מ"צ.

התקופה שלפני הקירור ב-2 מ"צ וזו שלאחר הקירור ב-2 מ"צ ייקבעו לפי מצב קמילת הנוף, לפי מועד ההכנסה לקירור, לפי תאריך ההוצאה הרצוי, וכן לפי מצב השתילים במקרה בתום תקופת הקירור ב-2 מ"צ. יש לתכנן את תהליך הקירור על פי תאריכי הקטיף הרצויים: מגדלים המעוניינים בפרישת תקופת הקטיף, יתכננו הכנסה מדורגת לקירור, בהתאם לזנים שברשותם. לפני הכנסת הדליים יש לבדוק את רטיבות המצע - המצע צריך להיות לח אך לא רטוב.

בטרם ההכנסה לקירור יש לגזום את הנוף היבש עד לפני המצע ולרסס במרפאן על הגדמים. למניעת מחלות בכתר, מומלץ להגמיא חומרים נגד מחלות, כמו רובראל וריזולקס. בכתרים שבהם לא נצפתה מחלה, ניתן להגמיא ב- TOG6 בלבד או בתמיסת מרפאן (מומלץ לעיין בהמלצות המופיעות בחוברת "פגעי פרחים בישראל", 2015, בהוצאת שה"מ).

מבחינת קליטת חומר ריבוי חדש בחורף, מועד השתילה המומלץ הוא חודש דצמבר. אם השתילים מגיעים למשק מוקדם יותר, מומלץ להשאירם בקירור לתקופה של עד כחודש. מועד הגעת חומר הריבוי למשק יילקח בחשבון במכלול ההחלטות הקשורות לתכנון הטיפול בכתרים והשתילה.

לאחר הקירור יועברו הדליים לבית רשת עם שתי רשתות צל: 30% צל למעלה, ורשת ברד למטה, כשהרשת העליונה תוסר לקראת סוף דצמבר.

שיטת השינוע שפותחה לאזור הנגב, נמצאה מתאימה גם לאזורים נוספים בארץ, כמו עמק החולה והערבה, אך כל שימוש בה מחייב ראשית את התאמתה לאזור הגיאוגרפי מבחינת מועדי ההכנסה וההוצאה מהקירור,

לפי משך הזמן הנדרש מהוצאת הדליים מקירור ועד קטיף ובית הגידול. בעמק החולה, למשל, מגדלים אדמונית מדצמבר עד אמצע חודש מרס במנהרות המכוסות פלסטיק, בעוד שהגידול בנגב נעשה בבית רשת.

זנים

בעלון זה מתפרסם מאמר הסוקר את זני האדמונית המתאימים לאזורי הארץ השונים.

צינון קרקע

לאור הצלחת הגידול בצינון קרקע בתחנת הניסיונות באבני איתן (מנשה כהן, מו"פ צפון <https://www.mop-zafon.org.il/he/taxonomy/term/45>). הוקם ניסוי דומה במו"פ ערבה

תיכונה. בנוסף, עתידים כמה מגדלים להשקיע במערכת הצינון לגידול אדמונית.